

Till: Havs- och Vattenmyndigheten

2025-01-14

Yttrande gällande remiss om förbud mot trålfiske efter pelagiska arter i del av centrala Östersjön innanför territorialhavets gräns (Dnr 2024-003930)

Sammanfattning

BalticWaters välkomnar Havs- och vattenmyndighetens förslag om trålfiskeförbud efter pelagiska arter i centrala Östersjön, innanför territorialhavets gräns inom delar av delområde 27 och 29. Stiftelsen anser åtgärden nödvändig givet sill- och strömmingsbeståndens svaga status, men uppmanar myndigheten att beakta potentiella risker och implementera ytterligare åtgärder för att vända den negativa utvecklingen.

Stiftelsen betonar vikten av att ett begränsat vetenskapligt fiske i försöksområdet endast tillåts i enskilda fall och i mycket begränsad omfattning. Trots förslagets negativa konsekvenser för mindre trålarfartyg och vissa hamnar stödjer BalticWaters förslaget och förespråkar ekonomiskt stöd för berörda verksamheter.

Vidare uttrycker BalticWaters oro över potentiellt ökat fisketryck i andra områden och ökad fiskeansträngning för större fartyg, men anser att fördelarna med trålfiskeförbudet överväger nackdelarna. Stiftelsen beklagar att förslaget inte omfattar lekommrådena i Finngrundet och förespråkar fortsatt dialog med Finland för att skydda detta område.

Detaljerade synpunkter

Förslaget

BalticWaters är i stora drag positiva till förslaget och anser att åtgärder likt trålfiskeförbud är nödvändiga för att bidra till ökat skydd av sill och strömming i Östersjön. Förslaget är ett steg i rätt riktning för att vända den negativa utvecklingen för fiskpopulationerna.

Stiftelsen stämmer in i det som framgår av konsekvensutredningen gällande förslagets möjliga fördelar. Ett trålfiskeförbud kan bidra till att skydda delbestånd av sill och strömming och kan därtill komma att tillföra väsentlig kunskap om effekten av rumsliga begränsningar.

BalticWaters hade dock velat se ett permanent trålfiskeförbud längs hela den svenska Östersjökusten. Ytterligare åtgärder utöver gällande förslag krävs för att återuppbygga fiskpopulationerna. Som framgår av remissen "...har en negativ beståndsutveckling för sill observerats i samtliga delområden längs den svenska kusten i centrala Östersjön under det senaste decenniet, inklusive negativa trender för beståndets ålders- och storleksstruktur, biomassa och täthet. De negativa trenderna är tydligast över den senaste

tioårsperioden och är särskilt uttalade hos sill över 18 cm” samt att ”Starka sillbestånd är av stor betydelse för Östersjöns ekosystem såväl som för ett långsiktigt hållbart fiske och en hållbar livsmedelsproduktion.” BalticWaters menar att Havs- och vattenmyndigheten skyndsamt bör vidta ytterligare skydds- och bevarandeåtgärder.

Vidare anser BalticWaters att det är beklagligt att förslaget inte omfattar viktiga lekströmmar för sill och strömning i Finngrundet. Dialog med Finland bör fortsätta för att på sikt kunna stänga hela, eller delar av, området.

Undantag för vetenskapligt fiske

Det är positivt att förslaget innefattar ett förbud för allt trålfiske efter pelagiska arter i försöksområdet, bortsett från möjligheten att vid behov och i enskilda fall bevilja tillstånd för att bedriva vetenskapligt fiske. BalticWaters anser att det är viktigt att vetenskapligt fiske enbart tillåts i just enskilda fall och i en sådan omfattning att det inte påverkar projektets syfte och mål.

Undantag för vetenskapligt fiske har tidigare utnyttjats för att fortsätta bedriva kommersiellt fiske. [Finska Jord- och skogsbruksministeriet gick under våren år 2024 ut med att 32 fartyg skulle fiska lax trots fiskestopp](#). Syftet var att undersöka Ljunganlaxens förekomst via fjällprover, trots att dess vandringsmönster redan är kartlagda. Ministeriet påstod även att all fångad lax behövde avlivas och säljas, vilket inte stämmer överens med gällande EU-lagstiftning.

BalticWaters ser en risk att detta kan upprepas och uppmanar därför Havs- och vattenmyndigheten att agera ytterst restriktivt gällande undantag för vetenskapligt fiske.

Konsekvenser för fisket

BalticWaters noterar att förslaget väntas få betydande konsekvenser för trålarfartyg under 12 meter som har begränsad möjlighet att förflytta fisket. Stiftelsen noterar även att förslaget kan öka fisketrycket i andra områden i Östersjön, samt att fiskeansträngningen kan öka för fartyg mellan 12 – 24 meter. Givet den allvariga situationen för sill- och strömmingsbestånden menar stiftelsen dock att den föreslagna åtgärden är nödvändig och att dess potentiella fördelar överväger nackdelarna.

Stiftelsen ställer sig positiv till att ekonomiskt stöd kan utgå till verksamheter som berörs av trålfiskeförbudet. Havs- och vattenmyndigheten bör se över vilka ytterligare åtgärder som skulle kunna vidtas för att motverka förestående negativa konsekvenser för det småskaliga fisket (fartyg under 12 m), utan att försämra sill- och strömmingspopulationernas status.

Konsekvenser för hamnar

Det framgår av konsekvensutredningen att hamnarna i Oxelösund och Byxelkrok kommer att påverkas påtagligt av förslaget. BalticWaters anser att detta är beklagligt eftersom dessa utgör potentiellt viktig infrastruktur för framtida behov att nyttja fisk från Östersjön i den svenska livsmedelsberedskapen. En utredning bör tillsättas som utvärderar vilka hamnar som är av strategisk vikt för Sveriges livsmedelssäkerhet. Dessa hamnar bör få riktade stöd så att de kan byggas ut och säkras för framtida fiske, mottag och beredning.